

VÁLTOZATOSAN SPORTOSAN ÉRTÉKESEN

Összeállította:

Kocsi Erika

Ellenőrizte:

Pető László

Az Agrárminisztérium Hungarikumok Főosztálya
által támogatott Debreceni Lövészszuli Sport Egyesület
sport nemzeti érték alapú Hung-2022 pályázati kiadványa

AGRÁRMINISZTERIUM

I. ÜDVÖZLET AZ OLVASÓNAK!

Kedves érdeklődő!

A tudás hatalom! Ez a sportban is igaz. A Debreceni Lövészsuliba járók pedig ezt nagyon jól tudják és alkalmazzák is saját sportágukban és az értékek éltetése kapcsán is.

Köszönjük, hogy figyelmével megtisztelti kiadványunkat. Engedje meg, hogy röviden bemutassuk, hogy miért és hogyan képviseljük immár a második sikeres HUNG-pályázati támogatás segítségével a *nemzeti értékek világának népszerűsítését*. A Debreceni Lövészsulí Sport Egyesület szakmai partnerségünk által a Debreceni Települési Értéktár Sport szakterületi kategóriáján belül vált helyi, ezáltal nemzeti értéké 2020-ban „A 15 éves Debreceni Lövészsulí Sport Egyesület munkássága” címen. Besorolásuk megtekinthető a Debreceni Települési Értéktár egyéb értékeket is bemutató oldalán: www.debreceniertektar.hu.

Kitüntető törvényi címüket pedig nem csupán passzív büszkeséggel képviselik, hanem igyekeznek az egész Európában egyedülálló *hungarikumtörvény* keretében kibontakozó *nemzeti értékmozgalom* változatosan és több korosztályt elérő módon népszerűsíteni. Feladatuknak érzik ezt. Mégpedig azért, mert hitük szerint a *nemzeti érték* címük erre kötelezi őket. S mert létünk alapja is a tudás. A sportlövészek számára fontos ismeretek összegyűjtése, rendszeres átadása, egy közösségben való pulzáltatása őket is meghatározza. Éppen úgy, mint a *nemzeti értékmozgalom*, amelynek lételeme a *nemzeti értékekkel* kapcsolatos folyamatos és élményszerű ismeretátadás, azaz a *nemzeti értékek* sokszínű, sokoldalú népszerűsítése. Erre teremt lehetőséget az Agrárminisztérium *Hungarikumok Főosztálya* által minden évben kiírt pályázat a *nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének, népszerűsítésének, megismertetésének, megőrzésének és gondozásának támogatására*. Ennek keretében – nagy örömünkre a Hung-2020 sikeres pályázat folytatásaként – a mostani Hung-2022 pályázatban ismét alkalmunk van ezen a területen hasznos információkat és ismereteket terjeszteni számos projektem által, amelyeknek egyik értékes vállalása ez a kiadvány.

Ezúttal egy ún. *“sportnemzeti érték alapú”* kiadványt hoztunk létre, amelyben általában bemutatjuk magát a *hungarikumtörvényt, a benne rejlő lehetőségeket, a nemzeti értékmozgalmat* és a tematizálási keretet adó *szakterületi kategóriákat*. S nem csupán a mi besorolásunk alapját jelentő *Sport* szakterületet, hanem a másik hét tematikai kategóriát is.

Ismeretterjesztő pályázati kiadványunkban ezúttal a *Sport* szakterületi kategória országos csúcsértékeinek fényében adunk tájékoztatást a nemzeti értékmozgalomról és annak fontos kérdéseiről szakmai munkám segítségével. Sportértékként ugyanis a *Debreceni Lövészszuli Sport Egyesület* szeretne nagyobb hangsúlyt, erősebb fókuszot adni a témának, és megmutatni, hogy hogyan is válhat egy érték sportértékké, sőt egyáltalán *nemzeti érték*ké. Tehát a folyamatot is szeretnénk megmutatni, hogy mi a módja menete általában is a *nemzeti érték*ké nyilvánításnak és hogy milyen törvényes lehetőségei, felületei vannak a *nemzeti értékek* népszerűsítésének akár egy ilyen pályázat projektelemei által is. Jelen pályázati vállalásunk – ahogyan a címe is mutatja – sokszínű, sokoldalú módon igyekszik minél változatosabban, a klasszikus és modern kommunikációs elemek segítségével minél több generációhoz eljuttatni a *nemzeti értékek* szép üzenetét és bekapcsolódásra inspirálni mindenkit *VÁLTOZATOSAN, SPORTOSAN, ÉRTEKESEN*. Több projektelem is segíti vállalásunkat. Mobilizálható és az egyesület *Debrecen, Domb utca 1. szám* alatti székházában állandóan is megtekinthető látványkommunikációs elemek (*roll up-ok* és *40 nemzeti értéket bemutató molinóképsor*) a pályázatunkban fejlesztett *loveszszuli.hu* elérésű *weboldalunkon* is megtekinthetők a *Nemzeti értékmező* menüpont alatt. Jelen kiadvány mellett született még egy *leporello karakterű prospektusunk* is a pályázatunkban bemutatásra vállalt *40 nemzeti érték érintésével*. Fontosnak éreztük ezeknél a projektelemeknél azt, hogy kifejezetten a *Sporton* kívüli, azaz 7 másik szakterületi kategóriából is válogassunk így bemutatva a nemzeti értékmezőnk változatoságát és sokszínűségét. A nemzeti értékmozgalmban ugyanis 8 tématerület áll rendelkezésre az értékek besorolásához.

Pályázati válogatásunk a többi projektelem révén a *hungarikumok, a kiemelkedő nemzeti értékek, a vármegyei és helyi értékek* sorából merítkezve érinti a *hungarikum piramis* valamennyi szintjét.

S hogy miért törekedtünk egyéb projektelemeink vonatkozásában kifejezetten a *Sport* témán kívüli értékek felvillantására? Több okból is. Egyrészt azért, mert a korábbi Hung-2020 projektünkben kifejezetten a debreceni sportértékek bemutatására koncentráltunk és rugalmasan gondolkodva ezúttal szerettük volna bemutatni a nemzeti értékmozgalmat is a maga teljességében. Másrészt ez a kiadványunk éppen az a projektlem, amely a többi mellett a mostani pályázatunkban mégis a sportra koncentrálnak. Harmadrészt pedig a rész mindig az egészben értelmezhető a legjobban, s a *Debreceni Települési Értéktár* megbecsült elemeként a *Debreceni Lövészszuli Sport Egyesület* *nemzeti érték* címe is úgy mutatkozik meg kellő árnyaltsággal és hitelesen, ha megmutatjuk, hogy milyen átfogó nemzeti értékkincsbe, azaz milyen egyéb *nemzeti értékek* sorába illeszkedik be országos viszonylatban. A *kiemelkedő nemzeti értékek és hungarikumok* vonatkozásában a *hungarikum.hu* oldal nyújtotta a szakmai bázist. Ugyanakkor fontos tudnivaló, hogy ha bárki bármilyen nemzeti érték népszerűsítésére vállalkozik, akkor minden esetben az adott *nemzeti érték* besorolásának alapját jelentő *javaslattételi tanulmány* vagy az ebből szintetizált *hivatalos értéktári bemutató* szolgálhat ehhez alapul. A *nemzeti érték* nyilvánítást kérő *javaslattételő* ugyanis már a benyújtáskor nyilatkozatban járul ahhoz hozzá, hogy az általa javasolt *nemzeti érték* népszerűsítése során az *általában benyújtott képi és szöveges tartalmak* bárki számára felhasználhatók, aki törvényesen népszerűsíti a *nemzeti értékmozgalmat*, illetve annak bármely *értékét*.

Kellemes és hasznos tájékozódást kívánunk és köszönjük megtisztelő figyelmüket! Reméljük, sikerül érdekes, elgondolkodtató és Önöket akár további tájékozódásra vagy akár a *nemzeti értékmozgalomba* történő bekapcsolódásra ösztönző képet adnunk nemzetünk kincseiről.

+36 70 418 6889
kocsi.erika8@gmail.com
www.hungaroptimum.com

II. A NEMZETI ÉRTÉKEKRŐL RÖVIDEN

A magyar nemzeti értékmozgalom kapcsán egy rövid ismertetéssel szeretnénk gazdagítani kedves olvasóink ismereteit. A kiadvány összeállításának évében, 2023-ban immár 11 esztendő múlttal büszkélkedő *hungarikumtörvény* 8 szakterületi kategóriában teszi lehetővé a *nemzeti értékek* azonosítását, besorolását a *hungarikum-piramis* szintjeire.

1. Agrár- és élelmiszergazdaság:

az agrárium szellemi és tárgyi termékei az erdészet, halászat, vadászat, az élelmiszerek és állategészségügy területén fontos szerepet játszó értékek tartozhatnak ide.

2. **Egészség és életmód:** a tudományos és népi gyógyászat, valamint megelőzés, természetgyógyászat szellemi és tárgyi termékeinek nemzeti érték kategóriája.

3. Épített környezet:

a környezettudatos építési munka eredményeként létrehozott, elsődlegesen az egyéni és közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgáló épületek és azok szellemi termékei tartozhatnak ide.

4. Ipari és műszaki megoldások:

az ipari termelés – beleértve a kézműipart, kézművességet is – szellemi termékei és tárgyi javai sorolhatók be ide.

5. Kulturális örökség:

a kulturális örökség szellemi és tárgyi javai tartoznak ide, s jelenleg ez a legtöbb nemzeti értéket magába foglaló érték kategória.

6. Sport:

a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgáló, testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység értékei kerülhetnek be

7. Természeti környezet:

az ember természetes környezetének tárgyi elemei, valamint az embert körülvevő környezet fenntartásához kapcsolódó szellemi termékek sorolhatók ide.

8. Turizmus és Vendéglátás:

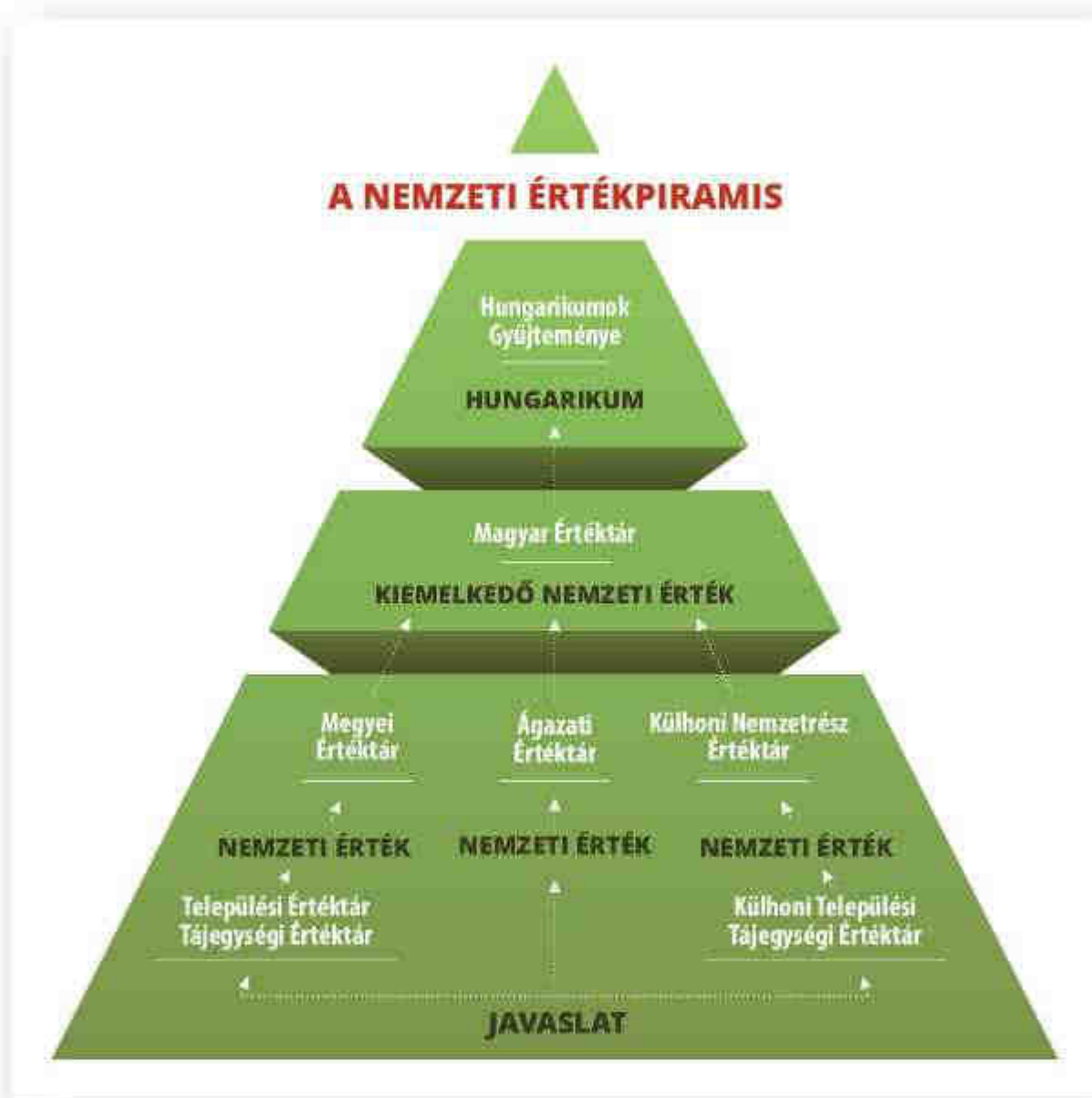
a turizmus és a vendéglátás szellemi eredményei és termékei tartozhatnak ide.

Valamennyi értéknél figyelembe kell venni azt a szempontot, hogy nemzetiséghez kapcsolódó értékek-e, amely az adott nemzetiség identitásához kötődő jelen, vagy múltbeli nyelvi, folklór, öntevékeny, illetve hivatásos előadó-művészeti, hitéleti, alkotóművészeti hagyományai összességének, valamint nemzetiség által épített és tárgyi örökségnek a kincseit jelenti. (Forrás és további információ: www.hungarikum.hu)

III. HOGYAN LEHET VALAMI HUNGARIKUM?

A hungarikummá nyilvánítás alulról építkező, többlépcsős folyamat, melyet bárki kezdeményezhet a megfelelő formanyomtatvány benyújtásával.

*(Nemzeti értékpíramis, vagy közismertebb nevén hungarikumpíramis,
forrás: www.hungarikum.hu.)*

Ennek első lépcsőfoka az adott érték települési- vagy tájegységi (azaz közös települési-) értéktár, külhoni települési- vagy tájegységi értéktár, avagy ágazati értéktár valamelyikébe való felvételének és nemzeti értéké nyilvánításának kérelme. Ha olyan nemzeti értékről van szó, amely konkrét településhez nem köthető, az adott nemzeti érték gondozója vagy fenntartója a tárgy szerinti minisztérium által működtetett ágazati értéktárhoz nyújthatja be a javaslatát. Amennyiben a települési/tájegységi értéktárba már felvett nemzeti érték megyei jelentőségű, azt a megyei értéktárhoz kell felterjeszteni, külhoni települési/tájegységi értéktárba már felvett nemzeti értéket pedig a külhoni nemzettrész értéktárhoz.

A második lépcsőfok a vármegyei értéktárba, vagy külhoni nemzettrész értéktárba, vagy az ágazati értéktárba már felvett nemzeti érték Magyar Értéktárba való felvételének, azaz kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánításának kérelme, mely a megfelelő javaslati adatlap Hungarikum Bizottsághoz való benyújtásával történik.

A hungarikummá nyilvánítás utolsó lépcsőfoka a Magyar Értéktárba már felvételt nyert kiemelkedő nemzeti érték felvételének kérelme a Hungarikumok Gyűjteményébe. Ezt a felterjesztést szintén a Hungarikum Bizottsághoz kell benyújtani.

Összegezve:

- *Hungarikummá* kizárólag olyan kiemelkedő nemzeti érték nyilvánítható, amely előzőleg már felvételt nyert a Magyar Értéktárba.
- *Nemzeti érték* Magyar Értéktárba való felvételét pedig az kezdeményezheti, akinek javaslata a megyei értéktárba, külhoni nemzettrész értéktárba, vagy az ágazati értéktárba már bekerült.
- *Nemzeti érték* a vármegyei, vagy külhoni nemzettrész értéktárba kizárólag akkor kerülhet be, ha a települési vagy tájegységi, illetve külhoni települési vagy tájegységi értéktárba korábban már felvételt nyert.

Ezt az alulról történő építkezést nevezzük a nemzeti értékpiramis rendszerének.

(Forrás és részletes információk: www.hungarikum.hu)

IV. NEMZETI ÉRTÉKPIRAMIS ELMÉLET

A nemzeti értékpiramis rendszere a jogi szabályozás meghatározó szellemisége és üzenete. Valójában a piramis elmélet kidolgozása után döntött el a jogi szabályozás kialakításának iránya. Dönthetett volna úgy a kormányzat, hogy „felső szervként” létrehoz egy csoportot, mely rövid előkészítő munka után összegyűjti azoknak az értékeknek a listáját - rajta elsősorban a hungarikumokkal -, melyek a nemzet-imázs építése, illetve gazdasági szempontból nagyon fontosak, majd ezeknek az értékeknek a jogi, szellemi alkotásokra vonatkozó szabályozását indítja el az Európai Unióban, az ország határain belül marketing és reklám kampánnyal támogatva.

Azonban nem csak az országos ismertségű, a magyarság csúcsteljesítményeként definiált hungarikumok számítanak „igazi” értékeknek. Egy település közössége számára a saját, helyben megtalálható értékeik fontosak igazán, ezek azok, melyeket már ők is ismertek, a mostani lakosok számára is meghatározóak, és szeretnék, ha unokáik is ismernék, mert a sajátjuknak vallják azt, büszkék rá, függetlenül attól, hogy ezen helyi értékek hungarikummá is válnak-e vagy sem. Bármely érték, mely a helyiek számára jelentőséggel bír, bekerülhet a helyi települési értéktárba, vagy a több település által létrehozott tájegységi értéktárba, melyet követően már úgynevezett nemzeti érték.

Előfordulhat azonban, hogy ez az érték, tulajdonságai alapján nem csak az adott településen, településeken számít értékek, hanem az egész megyében. Ekkor felterjeszhető a megyei értéktár bizottság elé a javaslat, és pozitív elbírálás esetén bekerül a megyei értéktárba.

A piramis elmélet lehetővé tette, hogy a hungarikum fogalma többszörösen is „nemzeti” legyen, ugyanis a törvény szellemiségében megjelent a határon túli nemzeti értékek téra is. Ez az elv azt jelenti, hogy bárhol a világon, ahol magyar közösségek találhatóak és magyar értékeket ápolnak, gondoznak, ezen értékek nemzeti örökségünket képezik.

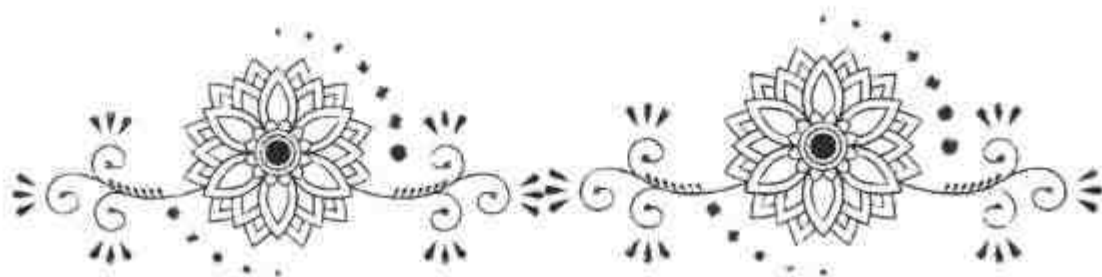
A hazai helyi értéktárak mintájára külhoni települési vagy tájegységi, illetve - a megyei szintnek megfelelő - külhoni nemzetrészt értéktárak jöhetnek létre.

Vannak olyan értékek is, melyek nem köthetők egy adott településhez, sem megyéhez, sokkal inkább különleges szakmai tulajdonságokkal rendelkező értékek, egy-egy ágazatot, vagy annak részterületét képviselik. A törvényalkotók szándéka szerint ezen értékek kerülhetnek az ágazati értéktárakba, melyek felügyelete és kialakítása az ágazat szerint illetékes minisztériumok feladata.

Amennyiben a megyei-, külhoni nemzetrészt- vagy ágazati értéktárban jegyzett nemzeti érték az ország, sőt a magyarok egész nemzete számára jelentőséggel bír, a javaslat felterjeszhető a Hungarikum Bizottság elé, és bekerülhet a piramis középső szintjén álló kiemelkedő nemzeti értékek sorába, a Magyar Értéktárba.

Amennyiben ezzel a kiemelkedő nemzeti értékkel a világ bennünket, a magyar nemzet közösségét is azonosítja, akkor egy újabb felterjesztés és pozitív döntés után a piramis csúcsán álló Hungarikumok Gyűjteményének soraiba is kerülhet.

Nagyon fontos azonban, hogy nem „harmadosztályú értékek, felette másodosztályú, és kizárólag a piramis csúcsán, a Hungarikumok Gyűjteményében található első osztályú értékekről” beszélünk. Ilyen rendező elv nem vezérelt senkit a szabályozás megvalósítása során. A döntő kérdés az, hogy valamely érték esetében van-e közösség, amely azt vallja-e, hogy számára egyedi, különleges értéket jelent, méltónak tartja-e arra, hogy értéktárába elhelyezze. Ha igen, akkor a nemzeti értékpiramis elméletének megfelelően a piramis rendszerében biztosan megtalálja a helyét *(forrás és bővebben: hungarikum.hu)*

V. CSAK A HUNGARIKUMOK SZÁMÍTANAK IGAZI ÉRTÉKNEK?

*Minden hungarikum nemzeti érték, de nem lehet minden nemzeti érték
hungarikum.*

Fontos tudni, hogy a hungarikum mozgalom alulról felfelé építkező rendszerében a nemzeti értékpiramis minden szintje fontos: az ágazati, települési, tájegységi, megyei és külhoni értékek éppúgy, mint a kiemelkedő nemzeti értékek és a piramis csúcsán álló hungarikumok. Mindegy, hogy milyen jellegű az érték, lehet az agrár- és élelmiszergazdasági, ipari és műszaki megoldásokhoz tartozó, sporthoz, természeti környezethez, turizmushoz és vendéglátáshoz, egészséghez és életmódhoz, épített környezethez vagy kulturális örökséghez kapcsolódó érték is.

Nem csak az országos ismertségű, a magyarság csúcsteljesítményeként definiált hungarikumok számítanak „igazi” értéknek. Egy település közössége számára a saját, helyben megtalálható értékei fontosak igazán, ezek azok, melyeket már ősök is ismertek, a mostani lakosok számára is meghatározóak, és szeretnék, ha unokáik is ismernék, mert a sajátjuknak vallják azt, büszkék rá, függetlenül attól, hogy a település határain túl élők talán sosem hallottak róla. Bármely érték, mely a helyiek számára jelentőséggel bír, bekerülhet a helyi települési értéktárba, vagy a több település által létrehozott tájegységi értéktárba, melyet követően már úgynevezett nemzeti érték.

Közös feladatunk, hogy értékeinket a jövőben is megtalálhassuk saját, természetes közegükben, azokon a tájakon, ahol születtek, azokban a közösségekben, amelyek megalkották és máig odafigyelnek rájuk.

VI. HOGYAN, MILYEN TANULMÁNY ÁLTAL VÁLT NEMZETI ÉRTÉKKÉ A DEBRECENI LÖVÉSZSULI SPORT EGYESÜLET?

Javaslat

*A 15 éves Debreceni Lövészszuli Sport
Egyesület munkásságának*

a

**Debreceni Települési Értéktárba
történő felvételéhez**

Benyújtja:

Debreceni Lövészszuli Sport Egyesület

P.h.:

DLSE, Pető László elnökségi tag

Debrecen, 2020. 05. 08.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Debreceni Lövészuli Sport Egyesület (DLSE)

Összeállította: *Kocsi Erika* történész, megbízott szakértő

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Pető László elnökségi tag, szakosztály igazgató
Levelezési cím: 4029 Debrecen, Domb utca 11
Telefonszám: +36/70 615 1343
e-mail cím: loveszuli@ gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

A 15 éves Debreceni Lövészuli Sport Egyesület munkássága

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

Agrár- és élelmiszergazdaság	Égészség és életmód	Épített környezet
Ipari és műszaki megoldások	Kulturális örökség	X Sport
Természeti környezet	Turizmus	

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **Debrecen**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

X települési   tájegységi   megyei   országos   külföldi/magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

"A sport megtanít hecsületesen győzni, vagy emeli fölvel veszténi. A sport tehát mindenre megtanít."

Hemingway

Hajdú-Bihar megye történelmi, kulturális, néprajzi, tudományos és természeti, sőt, mint jelen javaslat is igazolja sporttörténeti kincsében igen gazdag városa Debrecén. A megyeszékhely Települési Értékára a magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, azaz a hungarikum törvény alapján számtalan kategóriában díszeskedhet már azonosításra, dokumentálásra, valamint értéktári besorolásra alkalmas és már besorolt helyi értékekkel. Ezáltal egy olyan, nemzeti értéké nyilvánítást kérő tanulmány született meg, amely a Debreceni Települési Értéktár „Sport” kategóriáját szeretné gazdagítani egy méltán ide illő, s nem csupán helyi, hanem megyei és országos szinten is kimagasló értékkel.

A magyar lakosság tudatában is erősítendő tényvalóság, hogy a magyar sportlövészet jelentősége, sikerei nem csupán hazai, hanem nemzetközi vonatkozásban is zseniálisak, és a nagyvilágban is erősítik a magyarságról kialakult pozitív képet. A javaslat által helyi, ezáltal nemzeti érték címre javasolt *Debreceni Lovászuli Sport Egyesület (DLSE)* immár kerekén 15 éves múlttal gazdagítja Debrecén sportéletének ezt az ágát, és vállalja fel, egyfajta „ernyőmarkaként” nem csupán a helyi, megyei, hanem országos sportlövészet jelentőségének, múltjának, és jövőt is magában foglaló jelenének történelmi alapú színterétét.¹ Jelen javaslatot a tanulmányban is kimondott célja, hogy a nagy múlttal rendelkező magyar sportlövészet nemzetközi sporttörténelembe és sportmúltba ágyazott karakterjegyeit is bemutassa, összegezze.

A Debreceni Lovászuli Sport Egyesület Domb utca 1. szám alatti székházának központi falán ékesíti az az „alapító lövéseket rögzítő” emléktábla, amelyet az egyesület megálmodója, alapítója, elnökségi tagként a jelenlegi headványt koordináló szakosztályvezetője, az 1992. évi barcelonai olimpia olimpikonja Pető László a sportág hőcsőjét adó Németország

¹ Háttérpótlást igénylő jellemzője ennek a sportágnak, hogy nem a sportlövészet egyébként több évszázados múltjának, sem markáns és komoly eredményeket képviselő hazai művelésének összefogását nem vállalja még fel senki, ezért vállalkozott erre a DLSE, és ezért kezdeményezi a magyar sportegyesületek közül legelsőként a nemzeti értéké nyilvánítást is.

sportlövőegyesületeiben² látott. Fontos ugyanis kiemelni a javasolt nemzeti érték kapcsán, hogy a sportlövészeti történelmi gyökerei, több százéves múltja *Németországba* nyúlik vissza, ahol élénken virul jelenlegi kultúrája is, aminek magyar „átolvasatát” is úttörő módon alkalmazta hazánkban a *DISE*.

Az alapító elnökségi tag, *Pető László*, – aki Magyarország neves sportlövő olimpikonja az 1992-es barcelonai olimpián való részvétele által – 2005-ben érezte úgy egy hazai és nemzetközi szinten elismert sportlövői pályafutás után, hogy szervezett keretek közé fogja a hazai sportélet ezen ágát, itt, *Debrecenben* is. Elhivatott törekvése háttérben akkor már egy hosszú, szervezeti keretek közt átvihető vezető múlt húzódott meg. A *Magyar Sportlövők Szövetségének* elnökségi tagjaként és több más sportegyesület vezetőségi tagjaként azonban nem szeretett volna a kikötésekkel szembe menni. Ezekben az egyesületekben és szervezetekben ugyanis szabály volt, hogy az elnökség, vezetőség tagjai nem vállalhatnak más sportegyesületben vezetői beosztást, ezért amikor 2005-ben *Pető László*ban felmerült a saját egyesület alapításának gondolata, közénfekvő volt, hogy a sportlövészeten komoly diákolimpiai³ múlttal rendelkező felesége vállalja fel a vezető tisztségviselő, azaz elnök megnevezését, felelősségét, és azóta is elhivatottan vitt szerepét. Mindemellett, mivel *Petőné Kiss Judit* egyesületi elnök tanítónak dolgozik, gyermekszeretetét és pedagógiai tudását maximálisan hasznosítani tudja az egyesületi képzések során. Remek német nyelvtudása által pedig a sportlövészeten már említett módon legrégebb történelmi gyökerekkel és példaértékű jellemmel bíró *Németország*⁴ sportlövőegyesületeivel kialakított jó szakmai viszony ápolását is koordinálja. Az alapító ötlet, szándék és ebből fakadóan az egyesület működését ma is átható filozófia azonban egyértelműen férje, *Pető László* debreceni sportlövő olimpikon szívében és elméjében fogant meg, és ebben talált „*keretangra*” feleségében. A sporttörténelmi ikon alapító szándékában meghatározó szempont volt az is, hogy korábbi egyesületei lehetőségein túl, a saját egyesületében egyszerre lehetett versenyző, edző és szakmai vezető is. Az alapításhoz szükséges 10 ember „*alapító lövései*” pedig komolyan célba találtak, hiszen egy olyan eredményes szervezet született meg általuk 2005. augusztus 25-én, amely mindmáig számos különleges emberi, szakmai és sportág béli eredménnyel gazdagított nem csupán *Debrecen*

² *Németországban* ugyan kézzel festett, valamilyen jellegzetes helyi motívumot ábrázoló fa célablakkal örökítik meg az alapító lövéseket, de ennek magyar „átolvasatát” a *DISE* által alkalmazott megőrzés is rendkívül egyedül.

³ *Petőné Kiss Judit* diákolimpiai bajnok volt sportlövészeten, tehát nem csak a férje támogatása, hanem a sportág iránti elkötelezettség és magas sportműveltségén vállalta fel az egyesületi elnök szerepét.

⁴ A sportlövészeti nemzetközi történelme egészen a XVI. XVII. század *Németországba* nyúlik vissza, aminek tanulmányozása akár külön kutatómunkát is megérdemeltne. Jelen beszámoló szempontjából azonban annak megemlézése is elegendő, hogy egy több évszázados gyökerekkel bíró sportágra van szó.

Városa, hanem Hajdú-Bihar megye sporton belüli pozitív presztízsét mind hazai, mind nemzetközi jó megítélését, imázsát emelve.

Érdekes egyediség ölelte körül az egyesületet már az alapítás pillanatától kezdve, ugyanis az akkor Debrecen, Kut utca 47. szám alatti székházával az első és egyetlen olyan sportlövő egyesület volt az egész országban, amely belvárosi székházzal rendelkezett. Ennek az utánpótlás és a folyamatos egyesületi működés szempontjából ott van jelentősége, hogy a sportlövészet egyesületei mindaddig a szokványosan magas zajsztint miatt minden esetben külvárosi vagy település szélén, netán határban található székhelyén, központokba települtek. A DLSE első székháza volt Magyarországon a legelső, amely ezen is változtatott. Ezzel az első merész és tudatos lépéssel léptette ki a DLSE ezt a sportot abból a negatív spirálból, ami a nehéz megközelíthetőség miatt gyengítette az utánpótlás toborzást és képzést. Így a jelen javaslatban nemzeti érték címre javasolt egyesület már indulásakor mérföldkő jelentőségű lépéssel javított a sportlövészet hazai helyzetén, ilyen szempontból. A belvárosi, első székhelyén berendezett légfegyveres lőtér minden tekintetben unikális jelenségnek számított nem csak városi, hanem megyei, sőt országos szinten is.

A magyar sportlövészet történetét, rendszerezését, egyesületeinek szervezeti szintézisét igazából még senki nem foglalta ennyire össze, amint ez ebben a tanulmányban megtörténik², így a történelmi múlt bemutatása meglehetősen érdemes egy vizualizációt húzni a magyar lövészetben is, csakúgy, mint a nemzeti történelemben, a rendszerváltás kapcsán. A 90-es évek előtti időszakban ugyanis a Magyar Honvédelmi Szövetség, azaz az MHSZ keretein belül is jelentős volt ennek a sportágnak az utánpótlást összefogó ereje. A rendszerváltás utáni időszakban az MHSZ megszűnésével természetesen folytatódott maga a sportlövészet, de az eddigi nagy, utánpótlást szervező erő egy időre ellúnt.

Olimpiai sportágként, sportlövészet történetében emblematikus dátumnak számít 2017, amikor is a Honvédelmi Sportszövetség felhatalmazást kapott a magyar kormánytól egy más jellegű, de hasonló elvek és alapok szerinti folytatásra, utánpótlásszervezésre.

Magyarországon jelenleg 250 olyan egyesület működik, ami a sportlövészetrel, mint olimpiai sportággal foglalkozik, tehát a DLSE-hez hasonló és hozzávetőlegesen 220 olyan egyesület, amely az ún. dinamikus lövészetrel foglalkozik. Nagyon fontos kiemelni, hogy noha a

² Ilyen módon pedig ennek, a nemzeti értéké nyilvánítását kérő javaslati tárgyának a témát átfogóan rendszerező és történelmi múltját bemutató jellege okán ebben is kiemelkedő szerepet tölt be a DLSE.

sportlövészet Magyarországon egy hazai és nemzetközi vetületben is komoly sportpresztízszen belüli nivót képviselő, kimondottan sikeres sportág, mégis homályos kép él az átlagos magyar nemzeti tudatkincsben és a téves militarista képre épülő tévhitek miatt sok esetben rendkívül negatív a megítélése. Ezen kíván változtatni a DLSE, azzal, hogy egyfajta „zászlóshajóként” vállalja fel a sportág gyakorlati és eszmei népszerűsítését is, jelen, nemzeti örtéldő nyilvánítási tanulmánnyal és kérelemmel is. Azért is érdemes komolyan odafordulni ehhez a sportághoz, nagyobb figyelem fókuszába emelve azt, mert a szakértők szerint ma Magyarországon évente hozzávetőlegesen 5000-en váltják ki a sportlövői versenyengedélyt⁶. Azt is érdemes azonban megjegyezni, hogy a tapasztalat szerint ezen emberek 50%-a azért lesz sportlövő, mert így viszonylag könnyen juthat fegyverhez, ami számára nagyobb biztonságérzetet is ad. Ennek ellenére, szerencsére a visszaéléssel és káros elmeállapottal összefüggő, sportlövő tevékenységhez kapcsolható fegyverrel ellátott bűncselekmények száma elenyésző, inkább a balesetlől lehet tartani, ez azonban egy újabb érv a nagyobb figyelemre. Sok irányból kijelenthető tehát, hogy egy minden szempontból nagyobb odafordulást, szélesebb körű társadalmi tájékoztatást és elismerést igénylő, letisztítandó területet képvisel a hazai sportpalettán a sportlövészet, és ez is motiválta jelen beadványunk elkészítését.

Pető László, az egyesület megalmodója és ma is szíve, lelke, motorja „nagyvívó tervékkel” rendelkezik a sportlövészet hazai népszerűsítése kapcsán, és ennek mentén dolgozott egyesülete által, lelkes és lelkiismeretes munkatársaival az elmúlt 15 évben is. S nem „csak” debreceni viszonylatban gondolkodik, hanem a város sporttörténeti presztízsét emelő szándékkal országos dimenziókat szeretne nyitni, debreceni egyesülete által koordinálva a folyamatokat. „Sportlövőknek sportlövőkért Debrecenben és bárhol.” – esszenciális mottója foglalja össze ezt a célt esszenciálisan. Szeretné megértetni a magyar emberek, és a jövő utánpótlási bázisát képező fiatalok minél szélesebb körével, hogy a sportlövészetre hibásan tapadt egy, rá militarista árnyékot vető, téves megítélés. Mindenképp lő, és már eddig is rengeteg erőfelményt és megítélésbeli fordulatot, tisztulást hozó egyesületi cél és szándék, hogy ez változzon, és ne annyit lássanak a laikusok ebből a sok szempontból nemes és nemesítő, egyébként olimpiai sportágból, hogy „ott csak lövöldöznek”. Remekül felismerte és képviseli is az egyesület, hogy az edukálást mindenképp a gyermekek körében kell elkezdeni, az ő ismereteiket kell élményszerűen átadni, pontos, hiteles információkkal gazdagítani, és ezért folyamatosan dolgoznak is az egyesületi kollégák. Évek óta számos, még megyén túli iskola diákjainak is

⁶ Természetesen ez egy szigorú szakmai, pszichológiai szabályozás által meghatározott, hosszú, kb. 1 éves procedúra.

tartanak maradandó élményt nyújtó, szakmai tájékoztató napokat. *S ugyanezen szándék mentén született meg az egyesület ma már köztismert, hivatalos logója is, ami 3 éve, 2017-ben született meg a brandépítés újabb fázisaként. A civil lakosság, a szakma, a képzőművészet és a jövő generációjának közös szellemi forráskincséből született meg a logó, ami nem csak jellegeben, hanem már születésében is az egyesület küldetését szimbolizálja. A számos városi és megyei iskola diákjának részvételével zajló pályázatban kiválasztott, karakteres, de a gyermeki létezőt is tükröző logó tökéletesen és hitelesen szimbolizálja a múlt, jelen és jövő, a gyermekek és a felnőttek, a civilek és a sportszakma, sőt a képzőművészet olyan jellegű összekapcsolódását, amelyet az egyesület léteben maga is képvisel. A Tamás István grafikusművész által, az ő saját, egyedi betűtípusait is megőrző Lővészuli logó a Debreceni Lovászuli Sport Egyesület közismert emblémájává avanzált.*

Az átlagosan 100 körüli taglétszámmal működő egyesület kimondottan működése fókuszában kezeli a jövő generációjának képzését a sportlövészet vonatkozásában, és 50-80 gyermeklétszám közötti megoszlásban tudhat tagjai közt gyermekeket már egészen 10 éves kortól a 18 éves korig terjedő korosztállyal bezárólag. A mostani időpillanat szerint *Pető László* elnökségi tag adatközlése szerint 15 fő 10 év alatti diákjuk van, 10-14 éves korig terjedően 30 fő, a 17-18 éves korosztály 25, míg a 18 év feletti tagok szintén 20 fővel képviselhetik magukat. A gyermekek hasznos kompetenciáinak és készségeinek erősítése szempontjából is „szülőshajó” szerepet tölt be a DLSE, – mint Debrecen Városának egyik sportonbeli büszkesége – hiszen a szülők folyamatos visszajelzései szerint is komoly személyiségfejlesztő ereje van ennek a sportágnak, különösen ilyen szakmailag megalapozott, támogató közegben. *Az önfegyelem, a koncentráció, a koncentráció és a kitartás képességeit fejlesztli magas fokon a sportlövészet, és ezt konkrétan visszaesetolva sok szülő jelezte és jelzi folyamatosan, hogy gyermeke sokkal jobban figyel és koncentrált az órákon, amióta ezt a sportot gyakorolja. Mindemellett az egyesület az idős korosztályt is rendkívül nagy becsben tartja, és tisztelettel kezeli, mert azt vallják a tagok, hogy: „Aki a múltat nem becsüli, az a jövőt nem érdemli.”* Ebben a hitvallásában és felvállalt magatartásában is egyedi a DLSE, hiszen az idős generációk és ma is élő vagy már eltávozott sportlövészeti-sporttörténelmi magyar legendák életművének gondozása, eredményeik és személyük beemelése a köztudatba és tiszteletben tartása is felvállalt missziójuk. Rendkívül büszkék rá, hogy tagjai között tudhatják az *1980. évi moszkvai olimpia* sportlövő olimpikonját a debreceni születésű *Nagy Lajost*, és id. *Várkonyi Zoltot*, a debreceni sportlövészet egyik ikonikus alakját.

Id. Várkonyi Zsolt 83. éves, aki több, mint 60 éve él a sportlövészetben. Versenyzői pályafutása mellett sok fiatallal ő ismertette és kedveltette meg ezt a sportágat a debreceni *Könyvszabó Szakközépiskola* hosszú évekig működő lövészsakkörében. *Nagy Lajos* 75. éves, az 1980-as moszkvai olimpia férfi pisztolyosa, aki a mai napig a *Debreceni Városi Lövész Egyesület* tagja, és egyben a *Hajdú - Bihar Megyei Sportlövő Szövetség* főtitkára. A *Debreceni Lövészklub Sport Egyesület* légfegyveres lövőterén keddenként 19:00 órától felnőtt/szenior edzések zajlanak. Az idősebb korosztály ekkor gyakorol légpisztollyal, légpuskával, valamint jó hangulatú beszélgetések, sztorizgatások alakulnak ki az "örög rétek" között. Egyik ilyen szenior örömlövészeti alkalmával az egyesület vezetése szerény meglepetést készített elő két debreceni sportlövész, *id. Várkonyi Zsolt* és *Nagy Lajos* részére. Amikor mindketten a klubhelyiségben tartózkodtak az egyesület szakosztályvezetői átadták a két debreceni "régj motorosnak" egy-egy tiszteletbeli *Lövészklub tagságról szóló emléklapoz*, amit ők nagy megatottsággal fogadtak el. Az egyesületi vezetés és a két idős sportlegenda közösen dődelget egy tervet a debreceni lövészarhívum/múzeum létrehozása kapcsán, amelyben méltó módon tudnák megmutatni az utókornak e különleges és sokak által kevésbé ismert sportág hazai sportéletben belüli eredményeit, múltbéli, ma is büszkeségre okot adó nívóját. Az pedig, hogy mindez egy debreceni egyesület keretei között zajlana a tervek szerint, ugyancsak *Debrecen Város* presztízsét emelné ezen a területen belül is. Az idősebb korosztály iránti aktív és valódi megbesztülés jeleként az egyesületi vezetés tiszteletbeli tagjai közé emelte még a szintén debreceni *id. Tokó László* is, aki a *Magyar Dinamikus Lövész Sportszövetség* főtitkára volt hosszú éveken keresztül.

Kiemelendő és szintén *Debrecen Városának* jó hírnevét emelő tény az a komoly társadalmi szerepvállalás is, amely által az egyesület – a saját szervezeti keretein túli közpés – egyfajta „kintebb” helyezett, folyamatos megnyitvámlásaként rendkívül jó kapcsolatot ápol a város és megye, sőt más megyék és tankerületek iskoláival, pedagógusaival is. Szívesen és rendszeresen járnak ki iskolai kérésre számos oktatási intézménybe, ahol különböző programok vagy rendhagyó testnevelés órák különlegességeként adnak élményszerű, tartósan beépülő és az érdeklődést felkeltő, hasznos és szakszerű tapasztalatokat erről a sportágról. Nagyon fontosnak tartják ugyanis, hogy a jövő generációjának hiteles ismereteket adjanak erről a sportágról, aminek vagy homályos vagy félreértelmezett, teljesen tévesen militarista beszínéződésű képe él általánosságban a magyar nemzeti tudatkiesben, mint azt már kiemeltük fentebb is, de nem lehet eléggé hangsúlyozni a letisztult, helyes kép kialakításának fontosságát. A sportlövészetből alkotott folyamatos, már gyermekkortól kifórmált hiteles és pontos kép általános társadalmi

kialakítása is azt, a debreceni székhelyű sportegyesületet díszéri, amire a város is büszke lehet, hisz ez is egy unikális nemzeti sportidentitást formáló különlegesség.

Szintén különleges és városi, sőt megyei szintű büszkeségre okot adó magatartás az egyesületi vezetés és oktatók részéről, hogy a sérült-és csökkent képességű debreceni fiatalokat is szívesen látják tagjaik között, vagy látogatóként. A DLSE a *Látássérültek Északalföldi Regionális Egyesületével* is rendkívül jó és rendszeres kapcsolatot ápol, hiszen folyamatosan lehetőséget biztosít tagjaknak a sportlövészetre, illetve nemcsak látássérült és vak, hanem siket tagjuk is van. Egy minden szempontból véve lojális, emberközpontú szervezetként foglalkozik tehát az egyesület a debreceni és megyei társadalom sérült, de sportolni vágyó tagjaival is. Érdekesség, hogy a sportlövészet az 1976-os paralimpiai játékok óta része a versenyprogramnak, bár azóta számos változást eszközölték, új számok és kombinációk jelentek meg a programban, de kevés egyesület vállalja a felkészítésüket, a DLSE azonban igen. Tézisük ugyanakkor ún. *siketlimpia* is, ami jelenleg még a *paralimpia és a klasszikus olimpia közötti besorolás alá esik*, és az egyesület nagy büszkeségére *Györi Kinga* névű, 32 éves siket versenyzőjük szárnyak alatt nagy reménnyel és lelkesen készül a klasszikus olimpiai időpontja után 1 évvel megszervezendő következő eseményre.

A DLSE, mint *Debrecen Város* sportvonalbeli különleges és a város jó hírnevét számos vonalon népszerűsítő egyesülete, 15 éves története során számos sportlövészeti eredménnyel gazdagította *Debrecen és Hajdú-Bihar* megye jó hírnevét, amelyek szintézisét mellékelten csatolunk.

A nemzeti értéké nyilvánítást kérő javaslatotéti tanulmány keretein belül és jellegéhez igazítva mutattuk be a *Debreceni Lövészeti Sport Egyesület* történetét, ami *Pető László debreceni olimpikonunk* álmát keltette életre és lélegezteti ma is. *Pető László* a *Honvédelmi Sportszövetség*ért nyújtott kimagasló munkájáért *Simicskó István*, a *Honvédelmi Sportszövetség* elnöke 2019-ben bronz fokozatú kitüntető oklevélben részesítette.

Debrecen Város-sok tekintetben unikális sportvonalbeli, sporttörténeti-és a sportlövészet képeznek és helyes megítélésének pozitív társadalmi szerepét lelkiismeretesen erősítő egyesületének a múltat tisztelő és a jelenben elhivatott munkássága garancia e sportág jövőbeli még nagyobb elismertségének és népszerűségének.

5. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett.

„A teljesítőképességünk határa sokkal magasabb van annál, mint amit gondolunk magunkról.”

Kemény Dénes

„A magyar nemzet egységétől” vezérelt 2012. évi XXX. törvény, azaz a hungarikum törvény szellemiségének jegyében készítette el és nyújtotta be az érték-és hagyományörző szemléletű jelenlegi sportegyesületi vezetés a *Debreceni Lövészeti Sport Egyesület munkásságának helyi, országon kívüli értékké nyilvánítását kérő javaslatot, gyarapító szándékával tisztelve nem csupán magát az általték „örzött és irányított” értéket, hanem a Debreceni Települési Értéktár Bizottság munkáját is.*

A benyújtók büszkék arra, hogy a város változatos értékeinek lára roppant színes és gazdag, hiszen a *hungarikum törvény* által felállított kategóriák szinte mindegyikében fel tud mutatni védendő és besorolandó értékeket. Így a jelenleg javasolt „Sport” kategóriában is, mely megvizsgálva a magyar nemzeti értékpiramist, az ún. *hungarikum piramist*, még a csúcson, azaz a *Hungarikumok Gyűjteményében* is mindössze egyetlen besorolt értékkel dicsekedhet a törvény oddigi 4 éves története során *Puskás Ócsi életműve* révén.

Sok irányból kijelenthető tehát⁷, hogy egy minden szempontból nagyobb figyelmet, szélesebb körű társadalmi tájékoztatást és odafordulást igénylő, letisztítandó területet képvisel a hazai sportpalettán a sportlövészet, és ez is motiválta jelen headványunk elkészítését. Úgy gondoljuk ugyanis, hogy ha egyfajta „sportlövészeti hazai értékeket átfogó ernyőszervezetként” vállalja fel a *DESE* a nemzeti értékké nyilvánítás mentén a sportág magyar nemzeti köztudatba történő beemelését és letisztítását egyfajta hiánypótló jelleggel, akkor egy komoly homályt osztat el és egy óriási hiánytudatot szüntet meg.

Debrecen Város megyei és országos érdekeit is szem előtt tartó célja jelen javaslatotételei tanulmány benyújtóinak, hogy ez a – még magasabb értékszínten is – kevésbé preferált kategória is gazdagodjon a települési értékké nyilvánítás után magasabb, megyei vagy akár országos szinten is ezzel a sporttörténelmi szempontból is különleges kincsével, mely nem

⁷ Amint ez a javaslatotételei tanulmányból is kiderült.

csupán a város, hanem a megye és az ország egy különlegesen és óvandó, még generációkon keresztül megtartandó büszkesége.

*A magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi LXX. törvény, azaz a hungarikum törvény a 114/2012. (IV.16.) Kormányrendelet alapján a nemzeti értékek besorolására lehetőséget teremtő 8 kategóriában megalkotta a Sport kategóriát is, s megfogalmazása alapján ide a következő, azaz jelen javaslat tárgyának befogadását is lehetővé tevő értékek kerülhetnek be: „a fizikai erőnlét és a szellemi teljesítőképesség megtartását, fejlesztését szolgáló, a szabadidő eltöltéséül kötetlenül vagy szervezett formában, (illetve versenyszerűen végzett testedzés vagy szellemi sportágban kifejtett tevékenység, különösen a sportolói, életművek és előadóművészek.” A törvényi megfogalmazás alapján tehát a debreceni sportlövő olimpikon, *Pető László* által megálmodott és igazgatott *DLSE* munkássága málló a megtisztelő helyi, sőt azt követően akár a megyei örök címre is.*

*Összességbe a tanulmányban foglaltakat, számos olyan értékpontot képvisel a 15 éves Debreceni Lövészváltó Sport Egyesület munkássága, amelyek nem csupán helyi, hanem megyei és országos szinten is egyedülálló formálják és terelik a sportlövészet képesen még nem kellően tájékozott magyar lakosság figyelmét a helyes irányokba. A *Pető László*, debreceni sportlövő olimpikon által irányított egyesület vezetése egy komoly szakmai nevelést és koordinációt, társadalmilag elhivatott szerepvállalásuk pedig a civil társadalom e területen befűli szakértő és lelkiismeretes nevelését biztosítják. Kiemelt figyelmet fordítanak ezáltal nem csak szervezeti, hanem a megyén is túlnyúló iskolákkal való folyamatos kapcsolataik révén általában is a felnövekvő generációk képzésére. Mindent a múlt magyar sportlövészeti eredményeit megbecsülő és gondozó, továbbá még élő, helyi képviselőiket szenior tagként is tisztelő módon. A *Hársádehmi Sportszövetség* elnökeinek, *Szencsikó István*nak a kifűntető oklevele pedig azt igazolja, hogy az országos felsőbb szakmai figyelem is kiemelt elismeréssel kezeli és támogatja ezt, a *Debrecen Város* sportvonalbeli irásait nem csak városi, hanem megyei, sőt, országos szinten is emelő egyesületi munkásságot.*

*A fentiek szellemében kéri tisztelettel jelen javaslatlételi tanulmány benyűjtói a *Telépülési Értékár Bizottság*ot a pozitív döntésére, a *Debreceni Lövészváltó Sport Egyesület* munkásságának helyi értéké nyilvánítására.*

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

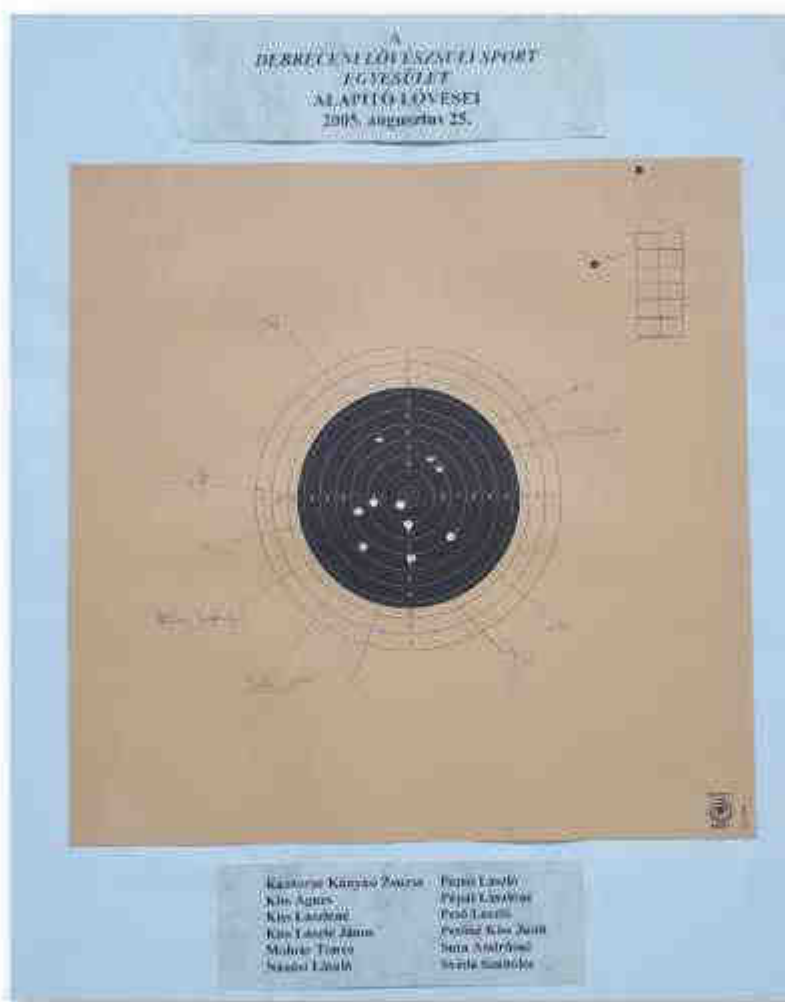
1. CIMRE József szakértő, klubtag adatközlése
2. PETŐ László elnökségi tag, szakosztályvezető adatközlése
3. Magyar Sportlövők Szövetségének weboldala
4. Sportlövészet.lap.hu – linkgyűjtemény
5. IPSC.lap.hu – linkgyűjtemény
6. Magyar Paralimpiai Bizottság Sportlövészet sportága
7. Magyar Dinamikus Lövészsport Szövetség
8. Multigun | A Szituációs Szakág hivatalos honlapja (magyar nyelven) - szituacios.hu. (Hozzáférés: 2018. szeptember 18. http://www.delir.hu/videoalbum/tizest-lott-pajna-zoltan-az-uj-debreceni-leter-atadojan/?fbclid=IwAR33-TwofHTsGcW8iUzCvfb8FEAFecqAx0bDv5_IJbd1eTko4eVszYA7WQFe).
9. <http://olimpia.hu/magyar-fair-play-bizottsag-hammerl-laszlo-szinhazi-statisztalabasbol-vettem-az-elo-lesfggyveremet?fbclid=IwAR0D61f8pzuIfSvrlAzsvHPWBlevAeQ1oD0fqTCJyC99fna08LzLAmr3rvD>
10. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Sportl%C3%B6v%C3%A9szet>
11. <https://www.hunshooting.hu/aki-multat-nem-beesult-jovot-nem-erdemli>
12. <http://www.hparalimpia.hu/sportag/sportloveszet>

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: loveszsuli.hu

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja:

(1. fotó: A 2005. augusztus 25-én megalakult Debreceni Lövészeti Sport Egyesület alapító lövéseit különleges mementóként megőrző celtábla, amely a DLSE Debrecen, Domb utca 1. szám alatti székhelyének központi falát díszíti. Forrás: Magánarchívum)

(2-3. foto: A 2018-as Sportlövő Európa-bajnokság Ifjúsági Olimpiai Kvalifikációs Versenyén is sikeresen képviseltette magát a TűzSE. Forrás: Magánarchívum)

(1. foto): 2018. februárjában Pető László és versenyzője, Polgár János részt vett a Győrben megszervezett, ún. 10 méteres (légfegyveres) Európa Bajnokságon, ahol a versenyző parádés eredményt ért el a Junior korcsoportban döntőbe kerülve, 5. helyezésként. Akkor már sok éve nem szerepelt Junior fű versenyző nemzetközi megmérettetésen ilyen komoly eredménnyel. (Forrás: Saját archívum)

(5. foto): A Magyar Diák Sportszövetség támogatásával szervezett „A Sport legyen a Tied” című rendezvény, ami az Oláh Gábor utcai Sportcentrum Sportcsarnokában kapott helyet, ahol számos sportot kipróbálhattak a fiatalok. A fotón Csimcs József és Petőné Kiss Judit mutatja be infracőns, veszélytelen fegyverrel a sportlövészet rejtelmeit. (Forrás: Saját archívum)

(6-7. foto: Pető László) 18 év kihagyás után újból fegyvert ragadott a World Masters versenyen 2019 szeptemberében Németországban Badli-ban. A Nemzetközi Sportlövő Szövetség (ISSF) szervezésében létre hozott versenyen 13. helyen végzett a magyar olimpikon Dehreczen Város nagy büszkeségére. Forrás: Saját archívum

(8. foto: A sportlövészati jó szakma hazai presztízsének és elismertségének, továbbá helyes megítélésének és összefogásának, fejlődésének előrészét fókuszba emelő konferencián is képviseltette magát a DLSE, mint meghatározó egyesület. Forrás: Magánarchívum)

(9. fotó: A Mátészalkai Tölkérdet iskolájában a Honvédelmi Sportszövetség által támogatott iskolai népszerűsítő megmozduláson szerepelt az egyesület a versenyzőivel, ahol Simicskó István kormánybiztos is jelen volt, támogatásait kütyüváltára. Forrás: Saját archívum)

(10. fotó: Egy balmazújvárosi általános iskolában tart a DLSE egy sportlévészetet az alsósok körében népszerűsítő, ölményszerű foglalkozást. Forrás: Saját archívum)

(11-12-13. fotó: A művészet, a gyermekek és a társadalom, valamint a sport egyetlen logóban. A débreceni és megyei iskolák számára 2017-ben kiírt logo-pályázat elbírulását és a nyertes pályázatot a Tamás István, neves grafikusművész alkotói kiegészítésével véglegesítő hivatalos DLSE logo. Forrás: Magánarchívum).

(14-18. fotó: A 2019-es neves esemény, amikor is Nagy Lajos, az 1980-as évek olimpikonja és id. Várkonyi Zsolt, szintén neves eredményekkel bíró dobócséri senior sportoló, tisztelteltelt tagok meglepetés elismerésben részesültek egy közös, „hátköznapinak” induló edzés után. Forrás: Magánarchívum)

(19. fotó: A 2007. év eredményes versenyzőit megünneplő közös fotó. Forrás: Mágónarchívum)

(20. fotó: A Honvédelmi Sportszövetség elnöke, Simicskó István kitüntető oklevelet ad át a Debreceni Lövészeti Sport Egyesületet megálmodó és igazgató Patai László sportlövő olimpikonoknak 2019-ben átadva. Forrás: Mágónarchívum)

(21. fotó: A Simcskó István úr által átadott oklevél nemes helyen, a DLSE Domb utca 1. szám alatti jelenlegi székházának FI-fülső álcéljegyénél az 1971-72-es évi debreceni sportegyesület országos szakmai megnevezését túllöröző kitüntető elismerést. Forrás: Magánarchívum.)

(22. foto: Közös ardei túra, a csapatépítés, jó levegő, természetes életöröm jegyében, hiszen azok mind-mind erősítik a sportlövészet örömeit és mentális kompetenciáit. Forrás: Magónarchívum)

(23. foto: Húsvétkor is sportlövészet, csak kicsit másképp, mókásan, oldottan, sok korosztályt bevonva. Forrás: Magónarchívum)

(24-25. foto: Egy esulási napon készült közös ölményfotó a Bonci Arborétumból. Forrás: Saját archívum)

(26-27-28. foto: Természetesen a Debreceni Nagy Sportágválasztó sportnapján is mindig jelen van a gyermekek sportra nevelését szíven viselő DLSE. Forrás: Magánarchívum)

(29-30. foto: Téli-márcso, megállás mellett „lőnök” a DLSZ tagjai. Forrás: Saját archívum)

(31-32-33-34. foto: Hadtörténelmi Napokon (Hajósisági Hadismereti Napon gd) is programokat adnak gyermektagjaink a DLSE szakembereivel, az élményesemények huszlokörébe természetesen a 10-százat is illik. Forrás: Saját archívum)

(35. foto: A sport kedvelő lakossági részt is megnévezhető esemény a DLSE szervezésében Derecskén 2015 júniusában. Forrás: Saját archívum)

136. ábra. A DISE szervezésében voltunk meg Debrecen XXI. századi történetében először Lövészklubunk és Ifjúságmozgalmunk közös meggyűlése 2011-től. Forrás: Saját archívum

137. A 2015 novemberi Domb tócai „követés” eseményen készült foto. A rangos eseményt Papp Zoltán tv, a Megyei Közgyűlés elnöke is meggyűléste jelenlétével. Forrás: Saját archívum

1. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek:

Szakértői ajánlás

Tisztelt Döntéshozók!

6 éve dolgozom aktív értékműtőként a nemzeti értékműtés szép folyamatában több város, megye értékeit felkutatva, azonosítva és segítve útjukat a nemzeti értéké válás szép folyamatában. Egyik legérdekesebb tapasztalatom az, hogy a magyar nemzeti értékpiramis 8 kategóriája közül éppen a „Sport” az, amelyik a legkevesebb értéket hordozza, holott nemzetünk büszke lehet sporteredményeire. Szerencsére az állítás vonatkozásában éppen a *Debreceni Települési Értéktár* képvisel „szabályt erősítő” kivételt, ugyanis 5 évvel ezelőtt, hatásomra és tájékoztatásomra egy hajdani sportújságíró sok értéket benyújtott, ezért szerencsére ez az értéktár talán *Magyarország* egyetlen olyan helyi értéktára, ahol ez a kategória ennyire gazdag. Fontosnak tartom ugyanakkor azt, hogy ez a szép folyamat ne álljon meg, és ezért örültem, amikor látóterembe került a 15 éves múlttal díszeskedő *Debreceni Lövészeti Sport Egyesület*, mert egy olyan különleges, *Debrecen Városa és Hajdú-Bihar megye* szempontjából is meghatározó értéket látok benne, amely a törvény alapján is méltó nem csupán a helyi, hanem akár a megyei érték címre is. A sportlövészet, mint komoly hazai és nemzetközi eredményekkel bíró sportág kapesán vállalt „zárlóshajtó” szerepe, eredményei és a gyermekek, mint utánpótlása élményszerű sportra nevelése okán méltó arra, hogy a már boszort érték mellett a *Debreceni Települési Értéktár* megbecsült tagja legyen. Rangos és nagyszámú, folyamatos eredményei pedig egyértelműen emelik nem csak a város, hanem a megye e területén belüli presztízsét. Örömmel javaslom tehát az benyújtott javaslat témájának helyi értéké nyilvánítását, és az anyag *Hajdú-Bihar Megyei Értéktárhoz* történő, szíves tovább ajánlását is.

Tisztelettel:

Kocsi Erika lőrténész

Debrecen, 2020. 05. 28.

28

(Megjegyzés: A 29-51. oldalig terjedő eredménytáblázatokat most nem mellékeeltük terjedelmi okok miatt.)

- (1. *A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat:*

Nyilatkozat

Alulírott *Pető László*, a javaslatot benyújtó szervezet képviselőjeként hozzájárulok

A 15 éves Debreceni Lövészeti Sport Egyesület munkássága

címen a *Debreceni Települési Értéktárhoz* benyújtott javaslatot, pályázati anyaghoz mellékelt fényképek és filmek felhasználásához.

Debrecen, 2020. 05. 08.

P.h.:

Debreceni Lövészeti Sport Egyesület
4020 Debrecen, Diemly utca 1.
Adószám: 18991172-1-08
Központ: Debrecen
11900081-00200205-10000085

DLSE, Péter László elnökségi tag

VII. A SPORT SZAKTERÜLETI KATEGÓRIA JELENLEGI 3 HUNGARIKUMA

1. Hungarikum neve:

Puskás Ferenc életműve

Puskás Öcsi életművét messze földön ismerik, maradandót alkotott nem csak a magyar válogatott, a legendás, olimpiai bajnok *Aranycsapat* kapitányaként, hanem a *Real Madrid* korszakos csillagaként is. Szinte minden kontinensen dolgozott, de mindig a hazáját képviselve.

A zseniális játékosal több helyen egyenesen *Magyarországot* azonosítják, olyan fogalmakkal párosítva, mint a virtuozitás, a nagyvonalúság, a világsikerek, a jó kedv, a népszerűség, a tehetség, a tökéletes szakmai tudás. Puskás Ferenc életműve egyedülálló és világhírű, ezért méltán szerepel a *Hungarikumok Gyűjteményében*.

2. Hungarikum neve:

A klasszikus magyar szablyavívás hagyománya

A klasszikus magyar szablyavívás olyan nemzeti érték, amely méltó arra, hogy megőrizzük a hozzá kapcsolódó hagyományokat. A szablya a honfoglaló magyarok egyik legjelentősebb egyedi megjelenésű és harci használatú ősi fegyvere volt. A magyar szablyavívás hagyománya, a végvári vitézektől kezdve, a bajvívókon és huszárokon keresztül, egészen a modern kori sportvívókig, méltán egyedülálló a világon. A magyar szablya nemcsak a haza védelmének, a magyar katonai erényeknek, hanem a modern kori sportsikerek eszköze is.

A szablya használatának az évszázados harcok során, a csatatereken kikristályosodott tudása később sporttá válva a magyar sportolókat is hosszú évtizedeken keresztül juttatta a világ élvonalába. Számos neves vívómester dolgozott Budapesten, köztük a legendás Borsody László őrnagy, aki már a századfordulótól oktatta a tisztjelölteket a Ludovikán. A támadó és védő mozdulatok ezernyi kombinációját világos rendszerbe építette, merítve a hagyományos magyar szablyavívás technikájából és taktikájából is. Ezek katonai logikával történő tökéletes összefűzése egyetlen más külföldi vívómetódusban sem található meg.

Ennek köszönhető, hogy az olimpiai történelemben egyedülálló módon 1908 és 1964 között – 56 éven át alig akadt legyőzője a magyar kardvívóknak, akik ma is a világ élvonalába tartoznak. Legeredményesebb olimpiikonjaink is ebből a fegyvernemből kerültek ki, Gerevich Aladár hét-, Kovács Pál és Kárpáti Rudolf hatszoros olimpiai aranyérmes. E káprázatos adatsor mögött igazi férfiakat, modern kori lovagokat találunk, akik számára a becsület, a bajtársiasság és a hazaszeretet megkérdőjelezhetetlen erény. Ők fegyverüket nem a másik megsemmisítésére, hanem szellemi és fizikai képességeik kifejezésére használják.

3. Hungarikum neve:

Teqball mint sport

A Teqball egy teljes mértékben magyar gyökerekkel rendelkező futballon alapuló sport, mely átmenet a lánbtenisz és a pingpong között, amit egy speciálisan meghajlított asztalon játszanak, mely képes megszólítani a sportrajongók egy egészen új generációját. Megálmodói Borsányi Gábor, Gattyán György és Huszár Viktor 2012-ben mutatták be Magyarországon, majd innen indult világhódító útjára. A sportág irányítását a Nemzetközi Teqball Szövetség (FITEQ) látja el, illetve 150 országban rendelkezik saját nemzeti szövetséggel. A Teqball során hatványozottan érvényesül a nemek közti egyenlőség, hiszen a szabályok szerint egyéni játék esetén kettő, páros játék esetén pedig négy játékos játssza a játékot nemtől és kortól függetlenül. A sport pontozási rendszer alapján működik, egyaránt játszható beltéren és kültéren, beleértve a strand körülményeket, tehát a homoktalajt is. A szabályok szerint a játékosok legfeljebb három érintést alkalmazhatnak, mielőtt visszajuttatnák a labdát az ellenfél ténfelére, tehát ahhoz, hogy elkezdhessünk teqballozni elég, ha tudunk hármat dekázni. A Teqball a labdarúgás legtisztább válfaja, hiszen egy testi kontaktus nélküli sport, ami azt jelenti, hogy sem az ellenfél, sem pedig az asztal érintése nem engedélyezett. Ez minimalizálja az ütközések által okozott sérülések előfordulását is. Mára hivatalosan is a Teqball lett a világ egyik leggyorsabban fejlődő sportja, amit világklasszis sportcsapatok és sztárjátékosok nap mint nap használnak. Fő célkitűzése, hogy egy napon olimpiai sportággá váljon.

VIII. NÉHÁNY “ÉRTÉKES SPORTTÁRS”, AZAZ SPORT ÉRTÉKTÁRS A KATEGÓRIA EGYÉB HELYI, VÁRMEGYEI VAGY KIEMELKEDŐ NEMZETI ÉRTÉKEIBŐL

1. Nemzeti érték neve:

A nagy múltú hajdúszoboszlói sportrepülés

Szakterületi kategóriája:
Sport

Besorolásának
legmagasabb szintje:
Hajdú-Bihar Vármegyei
Értéktár

Legmagasabb törvényi
címe: Vármegyei érték

A hajdúszoboszlói sportrepülés ma már nem csupán a megyei, hanem regionális, sőt hazai szinten is a sportrepülés élvonalába tartozva a legjelentősebb hazai sportrepülő „centrumok” egyikének érték jelensége egészen a Dunántúlra elnyúló vonzerővel, kihatással. Sőt, komoly külföldi ismertsége okán nemzetközileg is népszerű központ, ennek jegyében pl. román pilótát is képeztek már itt ki, s a korábbi jó nemzetközi lengyel, osztrák, német kapcsolatok nyomvonalán haladva ma is van pl. élő szlovák szakmai, baráti kapcsolatuk is.

A nagy múltú hajdúszoboszlói sportrepülés Kocsi Erika szakmai munkája által vált nemzeti értéké a

hungarikum-piramis két szintjén is, a Hajdúszoboszlói Települési és a Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár tagjaként.

2. Nemzeti érték neve:

A magyar vízilabdázás

Szakterületi kategóriája: Sport

Besorolásának legmagasabb szintje: Magyar Értéktár

Legmagasabb törvényi címe:

Kiemelkedő nemzeti érték

Magyarország legeredményesebb csapatsportja a vízilabda. A sportág medencében űzött változata a XX. század első évtizedében terjedt el Magyarországon. A magyar vízilabda első aranykorszaka 1932-ra illetve 1936-ra tehető, amikor sikerült egy-egy aranyérmét hazahozni.

A magyar vízilabda által büszkén tarthatjuk magunkat igazi sportnemzetnek, hiszen a mai napig is kiemelkedik a sportteljesítményben.

(Forrás: hungarikum.hu)

3. Nemzeti érték neve:

A múlt századba visszanyúló történelmi múltját tisztelő, hagyományait nívósan ápoló, a helyi és megyei sportéletben meghatározó szerepet betöltő Dombrád Sportegyesület

Szakterületi kategóriája: Sport

Besorolásának legmagasabb szintje:

Dombrádi Települési Értéktár

Legmagasabb törvényi címe:

Helyi, azaz települési érték

A Dombrád Sportegyesület már 2017 óta helyi, ezáltal nemzeti érték a Dombrádi Települési Értéktár részeként a Sport szakterületi kategóriában. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye rétközi részének csapata már közel egy évszázados múlttal rendelkezik, hiszen a múlt század óta a térség egy közkedvelt és ismert focicsapata, akihez a nagyszülői, szülői generációnak is számos szép élménye kötődik, és amelynek

dinamikus, de a hagyományokat tisztelő jelenlegi, fiatal vezetése tudatosan élte tovább a jelenben a jövő számára is az egyesületre jellemző értékcharaktert.

Róluk bővebben itt olvashatnak az érdeklődők: www.dombradse.hu A YouTube-on pedig egy - Kocsi Erika által rendezett - kisfilm is bármikor megtekinthető Dombrádi Értéktükör címen.

4. Nemzeti érték neve:

Hódos Imre sportolói életműve,
birkózásban elért
csúcsteljesítménye

Szakterületi kategóriája: Sport

Besorolásának legmagasabb szintje:

Hajdú-Bihar Vármegyei Értéktár

Legmagasabb törvényi címe: Vármegyei
érték

Hódos Imre sportpályafutása 17 évesen, a Debreceni Tornaegyletben kezdődött, majd a DVSC-ben focizott. Légsúlyban (57 kg) kezdte birkózói pályafutását, ahol sajátos stílusával hamar kiérdemelte a „Csita” becenevet. Három olimpián is versenyzett, először 1952-ben, Helsinkiben vett részt, ahová tapasztalatszerzés végett került ki, azonban megszerezte Magyarország 50. olimpiai aranyérmét.

További két olimpián vett részt, ezidő alatt hatszor nyerte meg a magyar bajnokságot is. 1967-től haláláig szakedzőként, majd versenybíróként kapott számos hazai és nemzetközi elismerést. Sokirányú és kiváló sportmunkájáért megkapta a Magyar Népköztársaság Sportérdemérem arany fokozatát is, többször volt a MÁV kiváló dolgozója.

Halála után egy évvel Debrecen Sportcsarnokát, később utcát neveztek el róla szülővárosában, Hajdúnánáson

(Forrás: nanasiertek.hu, debreceniertektar.hu)